

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Torek, 6. junij 2017

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

UVODNA NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Zunanji ocenjevalec mora smiselno slediti navodilom za ocenjevanje, v katerih so zapisane moderirane rešitve za posamezen izpitni komplet.

Če kandidat poleg pravilne ugotovitve napiše še izključujočo, nepravilno trditev, se rešitev ovrednoti z 0 točkami.

Nejasne in nečitljive rešitve ter nejasni kandidatovi popravki se ovrednotijo z 0 točkami.

Če v navodilu piše, da naj se pravilna rešitev podčrta ali obkroži, se pri vrednotenju upošteva tudi druga vrsta njene oznake.

Slovenska zemljepisna imena in geografski pojmi morajo biti v celoti poimenovani pravilno.

Pri tujih poimenovanjih naselbinskih in nenaselbinskih zemljepisnih imenih se dopušča zamenjava ali izpustitev ene črke.

Pri vprašanjih višje ravni (pojasnite, analizirajte, ovrednotite) so v rešitvah navedeni le elementi. Za pravilno rešitev se upošteva, če kandidat uporabi vsaj en element v smiselni besedni zvezi.

IZPITNA POLA 1**Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope****Obča**

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	1	♦ struktura prsti	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2	1	♦ Andi	
	1	ena od: ♦ Prst je mlada. ♦ Prst je plitva. ♦ Prst ima plitev (A)-horizont. ♦ Prst nima vseh horizontov / ima le dva horizonta. ♦ (A)-horizont prehaja neposredno v C-horizont. ♦ Prst vsebuje veliko skeletnih delcev / mineralnih delcev / delcev, večjih od 2 mm. ♦ Prevladuje preperela matična podlaga. ♦ Prst je slabo rodovitna / kmetijsko primerna.	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3	1	♦ C	
	1	♦ E	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4	1	iglasti gozd ali tajga, ena od: ♦ sive sprane prsti ♦ podzoli	Upoštevamo tudi rešitve, zapisane v edninski obliki (npr. podzol, črna prst, feralsol).
	1	stepsko rastlinstvo, ena od: ♦ črne prsti / črnozjom / čemozjom / (stepska) črnica ♦ kostanjeve prsti / kastanozjomi ♦ črne in kostanjeve prsti	
	1	tropski deževni gozd, ena od: ♦ rdečkasto rumene prsti vročih in vlažnih predelov ♦ rdečkaste / rdečkasto rumene prsti (vročih in vlažnih predelov) / tropske rdeče prsti ♦ feralsoli ♦ feralitne prsti	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5	2	ena od: ♦ Vrste izumirajo zaradi izgube življenjskega prostora / habitata / vira hrane. ♦ Svetovna pestrost rastlinskih in živalskih vrst hitro upada, ker v tropskih deževnih gozdovih živi največ vrst na svetu / ker so tropski deževni gozdovi biotsko najbolj raznovrstni. ♦ Živali so bolj izpostavljene lovcem, zato njihovo število upada / postanejo ogrožene / izumirajo / jih iztrebljajo. ♦ Podnebne spremembe (kot posledica deforestacije) povzročajo izumiranje vrst.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Svet 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6	1	♦ Ganges / Ganga	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7	1	♦ B	
	1	♦ D	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
8	1	♦ porečje Nila	
	1	♦ Etiopskem višavju	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
9	1	♦ slika 4	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.
	2	ena od: ♦ Zimski monsun je suh / ne prinaša padavin, zato je vodni pretok reke nizek. ♦ Suhi vetrovi s kopnega ne prinašajo padavin, zato je vodni pretok reke nizek.	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10	2	ena od: ♦ Arteška voda je bila dolgo časa ujeta med neprepustnima plastema, zato je slana. ♦ Arteška voda je slana, ker je v njej raztopljenih veliko soli / mineralov (natrij / Na, magnezij / Mg, kalcij / Ca). ♦ Zaradi manjšega stika s padavinsko vodo se slanost arteške vode ne zmanjšuje.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Svet 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
11	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ trajnostno ♦ ekološko ♦ sonaravno ♦ biokmetovanje ♦ biološko ♦ organsko 	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
12	1	♦ C	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
13	1	območje A, ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ manjša letna količina padavin ♦ manj padavin v toplejši polovici leta ♦ bolj sušno podnebje ♦ višje temperature poleti ♦ nižje temperature v hladnejši polovici leta / nižje povprečne letne temperature ♦ večja temperaturna amplituda ♦ povprečna letna temperatura je nižja 	Upoštevamo tudi rešitve, ki opisujejo podnebne značilnosti območja B.
	1	♦ B	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
14	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Andi ♦ Južnoameriške Kordiljere 	
	1	♦ temperatura	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
15	2	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Prst v ekvatorialnem delu Afrike je slabo rodovitna / sprana / ima malo hranilnih snovi, zato je razvito selilno poljedelstvo / se odselijo, ko je zemlja izčrpana / se odselijo po dveh, treh letih na novo območje. 	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
16	2	dve od: <ul style="list-style-type: none">♦ Zaradi pomanjkanja kapitala za vlaganje v namakalne sisteme / terase / kmetijsko mehanizacijo / semena / gnojila / pesticide je hektarski donos nizek.♦ Tujci imajo možnost kupovati ali najemati najboljšo kmetijsko zemljo za gojenje pridelkov, ki jih potem izvozijo v svoje države.♦ Ker je večina pridelkov namenjena samooskrbi, je njihova ponudba na trgu majhna.♦ Zaradi uvoza cenejše hrane iz držav, kjer je kmetijstvo subvencionizirano.♦ Slabo razvite prometne povezave / konflikti dražijo pridelavo domače hrane, zato ni konkurenčna.♦ Zaradi nižje izobrazbe dosegajo nižje hektarske donose ...	Za dve pojasnitvi 2 točki, za eno pojasnitev ali dva opisa 1 točka.

Evropa 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
17	1	A: ♦ Centralni masiv	
	1	B: ♦ Vlaška nižina	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila		
18	2	Geološka doba	Orogeneza	Za tri pravilne rešitve 2 točki, za dve ali eno 1 točka.	
		Območje C	ena od: ♦ paleozoik ♦ silur ♦ starejši paleozoik		♦ kaledonska
		Območje D	ena od: ♦ kenozoik ♦ terciar		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
19	1	♦ A	
	1	♦ D	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
20	1	♦ slika 7	
	1	ena od: ♦ Otok Islandija leži na Srednjeatlantskem hrbtu, ki je nastal z razmikanjem litosferskih plošč. ♦ Zaradi razmikanja litosferskih plošč prodira lava na površje in gradi otok Islandijo. ♦ Zaradi razmikanja / divergence litosferskih plošč vmesne prostore polni lava / magma, ki gradi srednjeoceanske hrbte.	Za popolno pojasnitev 1 točka, za samo opis 0 točk.
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
21	2	ena od: ♦ Zaradi stika litosferskih plošč so pogosti potresi / vulkanski izbruhi. ♦ Zaradi podiranja litosferske plošče (Afriške pod Evrazijsko) nastajajo vulkanski izbruhi in potresi. ♦ Stiki litosferskih plošč povzročajo izbruhe vulkanov / lave. ♦ Stiki litosferskih plošč povzročajo potrese / zemeljske plazove. ♦ Potresi povzročajo zemeljske plazove.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Evropa 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
22	1	♦ Grčija	Le zapis izračuna ni pravilna rešitev.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
23	1	♦ 	Vrisani X ne sme prekrivati mej države.
	1	<p>naravnogeografski vzrok, ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ razgiban relief / površje ♦ višje nadmorske višine ♦ veliki nakloni / malo ravnih površin ♦ malo površin primernih za obdelovanje ♦ za kmetijstvo manj primerne (tanke / skeletne) prsti 	
	1	<p>družbenogeografski vzrok, ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ slabša gospodarska razvitost ♦ brezposelnost ♦ izseljevanje / manj priseljevanja ♦ nizek naravni prirastek ♦ nizka rodnost 	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
24	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ katoliška (vera) ♦ rimskokatoliška (vera) 	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
25	1	skupina prebivalstva, ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ republikanci / Irci / katoliki / prebivalci keltskega izvora ♦ unionisti / Britanci / protestanti / Angleži in Škoti / Angleži / anglikanci 	
	1	<p>Irci:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Želijo odcepitev od Združenega kraljestva (Velike Britanije) / priključitev Irski ... <p>Britanci:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Želijo ostati del Združenega kraljestva (Velike Britanije) ... 	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
26	1	♦ B	Za smiselno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.
	2	fizični delavci, ena od: ♦ V Vzhodni Nemčiji je prevladovala težka industrija, zato je večji delež fizičnih delavcev. ♦ Industrija v Zahodni Nemčiji je bila tehnološko razvitejša, zato je bilo več višje izobražene delovne sile ...	
verujoči, ena od: ♦ V socializmu je bila cerkev zapostavljena, zato je v Vzhodni Nemčiji manjši delež verujočih. ♦ Položaj cerkve v Zahodni Nemčiji je bil močnejši, zato je delež vernikov večji. ♦ Politika je imela manjši vpliv na protestantsko cerkev, zato je razlika v deležih v Zahodni Nemčiji manjša ...			
Skupaj	3		

Skupno število točk IP 1: 50

IZPITNA POLA 2**Obča geografija – Geografija Slovenije****Obča**

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	1	ena od: ♦ zaselek ♦ razloženo (naselje)	
	1	♦ gručasto (naselje / vas)	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2	1	ena od: ♦ (težka) industrija ♦ energetika ♦ rudarstvo / premogovništvo	
	1	♦ stanovanjska	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3	1	ena od: ♦ negativni naravni prirastek ♦ nizka rodnost (nataliteta) ♦ višja umrljivost / smrtnost / mortaliteta ♦ staranje prebivalstva	
	1	♦ NE	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4	1	♦ pod 1	
	1	♦ geografska širina / zemljepisna širina / oddaljenost od ekvatorja	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5	1	<p>gospodarska posledica, ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Zaradi nižjih cen nepremičnin / boljših prometnih povezav (med mestom in podeželjem) se podeželska naselja širijo / nastajajo stanovanjske cone / oskrbni centri / industrijske cone / obrtne cone. ♦ Zaradi selitve industrije / terciarnih dejavnosti / prebivalstva iz mesta so boljše prometne povezave (med mestom in podeželjem) / prometna infrastruktura / informacijska infrastruktura. ♦ Zaradi selitve industrije / terciarnih dejavnosti se na podeželju opušča kmetijska dejavnost. ♦ Zaradi selitve industrije / terciarnih dejavnosti se na podeželju poveča možnost zaposlitve. 	<p>Za dve popolni pojasnitvi 2 točki, za eno pojasnitev ali dva opisa 1 točka.</p>
	1	<p>demografska posledica, ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Zaradi priseljevanja predvsem mlajšega prebivalstva je višji naravni prirastek. ♦ Zaradi priseljevanja se spreminja starostna sestava prebivalstva / izobrazbena sestava prebivalstva / ekonomska ali zaposlitvena sestava prebivalstva. ♦ Zaradi možnosti zaposlovanja v sekundarnem in terciarnem sektorju se manjša delež zaposlenih v kmetijstvu. ♦ Prebivalstvo je še vedno zaposleno v mestu (čeprav se odseljuje na podeželje / v spalna naselja), zato je veliko dnevnih migrantov / značilna dnevna migracija. ♦ Zaradi priseljevanja se povečuje gostota poselitve / število prebivalcev. 	
Skupaj	2		

Slovenija 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6	1	♦ azorski anticiklon / maksimum	
	1	temperature: ♦ visoke oblačnost: ♦ jasno	Za dve pravilni rešitvi 1 točka. Delne rešitve ne upoštevamo.
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7	1	temperature: ♦ 10 / 10 °C	
	1	padavine: ♦ 100 / 100 mm	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
8	1	♦ B	
	1	♦ C	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
9	2	ena od: ♦ Nad celino / na SV je višji zračni tlak / so nižje temperature, zato veter / burja piha proti JZ / Z. ♦ Zaradi nižjega zračnega tlaka / višjih temperatur nad morjem piha veter / burja s SV / V. ♦ Veter / burja piha iznad celine proti morju, ker je nad morjem nižji zračni tlak / nad celino višji zračni tlak ...	Za popolno rešitev, ki mora vsebovati ustrezno smer burje in smiselno razlago na podlagi zračnega tlaka, 2 točki, za samo opis (smer vetra ali razlaga) 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10	2	ena od: ♦ Temperature v Sloveniji se bodo zvišale / dvignile, ker prihaja toplejši zrak iznad Atlantika / oceana. ♦ Pozimi je nad oceanom toplejši zrak, zato bodo temperature narasle. ♦ Ob visokem zračnem tlaku pozimi so temperature nizke, zato se bo otoplilo, ker s ciklonom prihaja toplejši zrak ...	Za smiselno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Slovenija 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
11	1	♦ politika policentričnega razvoja	
	1	♦ delovna sila	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
12	2	dve od: ♦ sprememba reliefa (vkopi, nasipi ...) ♦ uničenje habitatov / spremenjena raba tal / krčenje naravnega rastlinstva ♦ nevarnost za leteče živali / ptice / netopirje ♦ zmanjšanje biotske pestrosti ♦ svetlobno onesnaževanje ♦ sprememba v podobi pokrajine / vizualni onesnaževalec ♦ sesedanje / plazenje terena / zmanjšanje stabilnosti tal ...	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
13	1	ena od: ♦ (Južna) železnica ♦ železniška povezava Dunaj–Trst	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
14	2	dve od: ♦ Zaradi ponudbe delovnih mest v rudniku se je povečalo število prebivalcev / povečala gostota poselitve / povečalo število mladih / zmanjšal delež starejših / zvišal naravni prirastek. ♦ Število prebivalcev se je povečalo, zato so zgradili (nova) blokovska naselja / rudarske kolonije. ♦ Zaradi zaposlovanja / priselitev delovne sile iz drugih republik bivše Jugoslavije se je spremenila nacionalna sestava prebivalstva / spremenila spolna sestava prebivalstva (več moških) / se je povečalo število Hrvatov, Bošnjakov, Srbov. ♦ Zaradi zaposlovanja delovne sile iz drugih republik bivše Jugoslavije se je spremenila verska sestava prebivalstva / povečalo se je število pravoslavnih / muslimanov. ♦ Z zapiranjem rudnikov se je prebivalstvo odseljevalo ...	Za dve smiselni pojasnitvi 2 točki, za eno pojasnitev ali dva opisa 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
15	1	♦ slika 5	
	2	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Z osamosvojitvijo je Slovenija izgubila nekdanji jugoslovanski trg / se je začela gospodarska kriza / so nekatera industrijska podjetja propadla, zato se je število zaposlenih v industriji zmanjšalo / je število brezposelnih industrijskih delavcev naraslo. ♦ Ker se je industrija (po letu 1991) začela posodabljati / mehanizirati, ni bilo več potrebe po velikem številu zaposlenih. ♦ Industrijski delavci so iskali zaposlitev v drugih gospodarskih sektorjih / storitvenih dejavnostih, zato se je število zaposlenih v industriji zmanjšalo. ♦ Z razvojem storitvenih dejavnostih (po letu 1991) se je povečalo število zaposlenih v tem sektorju / zmanjšalo število zaposlenih v sekundarnem sektorju. ♦ Zaradi prehoda iz planskega v tržno gospodarstvo se je delež zaposlenih v industriji zmanjšal. 	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.
Skupaj	3		

Slovenija – pokrajine 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
16	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
17	2	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Notranjsko podolje ♦ Babno polje ♦ Loško polje ♦ Cerkniško polje ♦ Krimsko višavje / hribovje 	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
18	2	nizke dinarske planote, tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ večje število prebivalcev ♦ gostejša poselitve / bolj razpršena poselitve ♦ manj izseljevanja ♦ razvito kmetijstvo / vinogradništvo ♦ več delovnih mest / večja možnost zaposlitve / več industrijskih obratov ♦ boljša prometna povezanost ♦ obstoj mestne občine (Novo mesto) 	Za tri rešitve 2 točki, za dve rešitvi 1 točka. Upoštevamo tudi rešitve, ki opisujejo visoke dinarske planote.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
19	1	♦ A	
	1	♦ C	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
20	2	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Zaradi kraškega reliefa / kraškega ravnika je kmetijstvo usmerjeno v živinorejo. ♦ Zaradi višjega reliefa / Gorjanci / na obrobju pokrajine, kjer so prisojna pobočja / termalni pas, je razvito vinogradništvo. ♦ Višje obrobje Bele krajine leži v termalnem pasu, zato je tam vinogradništvo. ♦ Zaradi kislosti prsti / plitvih tal / manj rodovitnih prsti je kmetijstvo usmerjeno v živinorejo. ♦ Zaradi kraškega ravnika so za poljedelstvo primerna le zemljišča na rečnih nanosih (Kolpa). 	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Slovenija – pokrajine 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
21	1	♦ Tržič	
	1	♦ Sava Bohinjka	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
22	1	proces, ena od: ♦ korozija ♦ kemična erozija ♦ kemično preperevanje ♦ (kemično) raztapljanje karbonatnih kamnin (in odnašanje raztopine) ♦ kraška erozija	
	1	vrsta kamnin glede na nastanek, ena od: ♦ sedimentne (kamnine) ♦ (biokemični, kemični) sedimenti / usedline	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
23	1	♦ 1600–1900 m	
	1	♦ severnih pobočij	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
24	2	dve od: ♦ ohranjanje kulturne pokrajine / preprečevanje zaraščanja / preprečevanje ogozdovanja ♦ ohranjanje živinoreje / agrarnih skupnosti ♦ trženje (ekoloških) mlečnih proizvodov ♦ trženje počitniških bivališč ♦ povečanje turistične privlačnosti / turističnega obiska / turističnega zaslužka ♦ izboljšana prometna dostopnost / infrastruktura ♦ možnost pridobivanja EU sredstev	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
25	2	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Na območju (Zgornjesavske doline / doline / Doline / alpskih dolin in kotlin) je pogost temperaturni obrat, ki zadržuje onesnažen zrak / izpuste / emisije / onesnaževala v dolini. ♦ Dolino obdajajo visoke gore, zato je slabo prevetrena. ♦ Na dnu doline se v hladnejši polovici leta v mirnem in jasnem vremenu težji hladen zrak zadrži tudi več dni / tednov (in v njem izpusti sežiganja). ♦ Dolina je slabo prevetrena, zato bi se onesnažen zrak zadrževal v njej dlje časa. ♦ V dolini zaradi kondenziranja vlage pri tleh nastaja megla, v kateri se zgoščujejo izpusti. ♦ Zrak v dolini ima (zaradi slabe prevetrenosti, pogoste megle, temperaturnega obrata, reliefne zaprtosti) skromne samočistilne sposobnosti, ki bi jih izpusti sežiganja odpadkov hitro presegli. 	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Skupno število točk IP 2: 50